

EUROPAFORUM NORRA SVERIGE

Inriktning och prioriteringar

1. INLEDNING

Europaforum Norra Sverige är ett partnerskap och en mötesplats för politiker på lokal, regional, nationell och europeisk nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland. Syftet är att öka kunskapen och medvetenheten om Europapolitiken i de fyra nordligaste länen samt att påverka denna i de delar den berör norra Sverige. Utgångspunkten är norra Sveriges förhållanden med långa avstånd, extrem gleshet och kargt klimat.

Arbetet, som sker i nära samverkan med andra lokala och regionala aktörer, inriktas på att stärka den regionala politiska nivåns möjligheter att delta i utformningen av ett antal politikområden. Ansvar delas mellan tre rapportörer från varje län.

Syftet är att:

- * Öka kunskaperna och medvetenheten om Europapolitiken i de politiska organen i de fyra nordligaste länen.
- * Utveckla samspelet mellan kommun- och landstingspolitiker respektive riksdagsledamöter i de fyra nordligaste länen och Sveriges EU-politiker i frågor med Europadimension.
- * Påverka Europapolitiken i de delar den berör Norra Sverige.
- * Integrera Europapolitiken med den politiska agendan på lokal och regional nivå, och därmed föra europafrågorna närmare medborgarna i Norra Sverige.

2. REGIONENS MERVÄRDE

Regionen erbjuder många goda utvecklingsmöjligheter genom exempelvis attraktiva livsmiljöer, relativt goda kommunikationer, hög tillgänglighet till högre utbildning och forskning samt en rad internationellt konkurrenskraftiga företag.

Inom regionen finns några av Sveriges mest expansiva områden, dessa utgör viktiga motorer inte bara i regionen utan också i ett nationellt och europeiskt perspektiv.

Området har en betydande del av Europas naturtillgångar i form av malm, skog och vattenkraft. Som en effekt av detta bygger regionens industristruktur i hög grad på en

basindustri som utgörs av ett flertal av Sveriges ledande exportföretag. Samtidigt utvecklar nya kunskapsbaserade företag i regionen marknadsledande teknologi inom områden som kreativa näringar, bioteknik, energi och miljöteknik, säkerhet och sårbarhet, medicinsk teknik samt informations- och kommunikationsteknologi.

3. UTMANINGAR & VISION

Regionen utgör nära 55 procent av Sveriges yta men befolkas av endast 10 procent av landets totala befolkning. Regionen kännetecknas av denna gleshet, ett kallt klimat och ett perifert läge i förhållande till Centraleuropa.

Regionen genomgår demografiska förändringar med en negativ befolkningstillväxt framförallt på landsbygden. Den ekonomiska tillväxten koncentreras framförallt till de tätbefolkade områdena i regionen. Regionen förfogar emellertid över stora naturtillgångar till exempel skog, vattenkraft och mineraler. En effekt av detta är att regionens basindustri tillhör Sveriges ledande exportföretag.

Det perifera läget, den glesa befolkningen och det kalla klimatet är specifika faktorer som gett regionen speciella förutsättningar att utvecklas och konkurrera med omvärlden. Med god omvärldsbevakning och analys av politik förd på europainivå som är av intresse för Norra Sverige kan bättre förutsättningar för tillväxt och välfärd i regionen genereras.

För att Norra Sverige i framtiden skall vara en välmående region, som bidrar till Lissabonagendans förverkligande, krävs ett målmedvetet arbete för att utveckla näringsliv och infrastruktur. Genom att arbeta med strategisk bevakning och påverkan på europainivå, stärker vi våra möjligheter till sysselsättning, utbildning, god miljö med förnybar energianvändning, bra kommunikationer och en positiv demografi med en god folkhälsa. Genom att arbeta för jämställdhet och mångfald i regionen, stärker vi ytterligare våra möjligheter till god tillväxt. Genom Europaforum Norra Sverige kan arbetet på ett bra sätt koordineras och även bidra till att stimulera det regionala utvecklingsarbetet.

4. MÅLSÄTTNING

Målsättningen med Europaforum Norra Sverige tillvarata regionens intressen både på den europeiska arenan och i förhållande till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv. Tillsammans kan Europaforum Norra Sverige agera och framföra synpunkter med en röst. Därtill skall Europaforum Norra Sveriges öka kunskapen om den Europeiska Unionens politik bland politiska företrädare, regionala aktörer, näringsliv och medborgare i Norra Sverige.

Regionen Norra Sverige har på många områden kommit långt i utvecklingen och har mycket att delge andra regioner i Europa, exempelvis på energiområdet och gällande distansöverbyggande teknik. Det är viktigt att Europaforum Norra Sverige tillsammans verkar för att visa upp regionen på den europeiska arenan på de områden som vi varit och är framgångsrika och kan delge sin kunskap och erfarenheter.

5. ARBETSMETOD/FÖRDELNING

Europaforum Norra Sverige är ett nätverk som består av möten där lokala, regionala, nationella och europeiska politiker och andra lokala och regionala aktörer inbjuds delta. Europaforum Norra Sverige är en betydelsefull mötesplats och kunskapsarena

där den Europeiska Unionens politik förstås och diskuteras i de avseenden där den berör Norra Sverige. Mötena sker med viss regelbundenhet men planeras framförallt i samspel med utvecklingen av politiken på den europeiska arenan.

Norrbottnens, Västerbottnens, Västernorrlands och Jämtlands län utser vardera tre rapportörer som företräder Europaforum Norra Sverige. För närvarande företräds Norrbotten av Brith Fäldt, Robert Forsberg och Kent Ögren. Västerbotten företräds av Ewa-May Karlsson, Erik Bergkvist och Harriet Classon. Västernorrland företräds av Benny Eriksson, Glenn Nordlund och Jonny Lundin. Jämtland företräds av Mona-Lisa Norrman, Tomas Andersson och Jens Nilsson som även är Europaforum Norra Sveriges ordföranden.

Europaforums ordförande är Jens Nilsson och vice ordförande är Ewa-May Karlsson. Bevakningsområdena har en ansvarig rapportör samt ytterligare två rapportörer som med hjälp av tjänstemännen bevakar och agerar.

Sammanhållningspolitiken: Tomas Andersson (ansvarig rapportör), Jonny Lundin och Jens Nilsson

Kommunikation och infrastruktur: Harriet Classon (ansvarig rapportör), Robert Forsberg och Benny Eriksson

Energi-miljö-klimat: Kent Ögren (ansvarig rapportör), Glenn Nordlund och Ewa-May Karlsson

FoU: Erik Bergkvist (ansvarig rapportör), Mona-Lisa Norrman och Britt Fäldt

Dessa rapportörer bistås av tjänstemän från alla fyra läns landsting, kommunförbund, länsstyrelser och regionkontor. Peter Hedman från Region Västerbotten håller samman tjänstemannagruppens arbete.

Rapportörerna och tjänstemännen möts regelbundet för att informera varandra om den senaste utvecklingen av den europeiska politiken samt om och hur den i så fall påverkar Norra Sverige och om några speciella åtgärder behövs vidtas för att belysa Norra Sveriges uppfattning i frågan.

Europaforum Norra Sverige har en webbsida där rapporter hittas från de stora nätverksmötena och där antagna positionspapper och ståndpunkter sammanfattas. Även visst informationsmaterial om Norra Sveriges förutsättningar i den europeiska kontexten samt kontaktuppgifter till alla rapportörer och tjänstemän finns där.

5. STRATEGI

Europaforum Norra Sveriges arbete präglas av långsiktighet eftersom just långsiktiga analyser bidrar till möjligheterna att samla kraft och att i god tid agera vilket positivt påverkar de slutliga resultaten. Mot bakgrund av att begränsade resurser står till förfogande bör arbetet fokuseras och stärkas på för regionen viktiga framtidsfrågor.

Sammanhållningspolitiken är en mycket viktig framtidsfråga men även den europeiska dimensionen av kommunikations-, infrastruktur-, energi-, och miljöfrågorna är av stort intresse för Norra Sverige att bevaka. För en framgångsrik bevakning av dessa frågor bör även utvecklingen på europainivå angående FoU-politiken och statsstöd följas speciellt i de avseenden som den berör kommunikations-, infrastruktur-, energi- och miljöfrågor.

6. BEVAKNINGSSOMRÅDEN

Regionen Norra Sverige gränsar mot Norge i väster och Finland i öster. En del av regionen ingår i Barentsregionen som även omfattar den nordvästra delen av Ryssland. Östersjön har betydelse för Norra Sverige såväl som gränsöverskridande samarbeten med angränsande regioner i Norge och Finland. Det territoriella och gränsöverskridande samarbetet i hela regionen är mycket omfattande vilket stärker hela regionen i en global kontext. Regionen omfattas av EU:s politikområde Nordlig Dimension som syftar till att sätta fokus på viktiga frågor för norra Europa, dvs. dess främsta utmaningar och möjligheter vilket kan bidra till det Europeiska mervärdet.

6.1 Sammanhållningspolitiken

Europaforum Norra Sverige avser att:

- verka för en fortsatt kraftfull och förstärkt europeisk sammanhållningspolitik under pågående programperiod och för perioden 2014-2020.
- verka för att sammanhållningspolitiken även i fortsättningen, bl a med utgångspunkt i anslutningsfördraget, skall ta hänsyn till Norra Sveriges specifika förutsättningar med extremt gles befolkning, långa avstånd och kallt klimat. Detta skall bidra till att stärka Norra Sveriges förutsättningar att regionalt kunna göra prioriteringar som bidrar till fortsatt tillväxt på ett sätt som skapar ett mervärde såväl för Norra Sverige som för Europeiska unionen.
- skapa långsiktigt hållbara villkor för Norra Sveriges utveckling genom att verka för dels ökad tydlighet avseende Norra Sveriges förutsättningar i fördragstext, dels att Norra Sveriges förutsättningar beaktas inom samtliga berörda politikområden.
- verka för att begreppsdefinitionen av territoriell sammanhållning tydligt innefattar regionen Norra Sveriges specifika förutsättningar
- verka för ökade insatser för att visa vad Norra Sverige bidrar till i EU, bl a genom ökat gränsöverskridande samarbete, och därmed bidra till att regionen, i ännu större utsträckning än idag, synliggörs i Europa.
- utveckla allianserna med andra regioner, bl a Norra Finland, i syfte att gemensamt delta i dialogen om budgetöversynen och den framtida sammanhållningspolitiken.
- verka för bättre förutsättningar för gränsöverskridande samarbete, bl a genom delta i dialogen om avveckling av gränshinder och utvecklade samarbetsformer.

Områdesbeskrivning

EU:s sammanhållningspolitik och budget 2007-2013 har varit en huvudfråga för Europaforum Norra Sverige under perioden 2000-2006. Genom intressebevakning, framtagande av faktarapporter, byggande av allianser, möten med kommissionärer och andra ansvariga på EU-kommissionen, kontakter med Näringsdepartementet, presentationer för EU-parlamentariker, kontinuerlig dialog och gemensamma ställningstaganden har Norra Sverige fått gehör för de speciella förutsättningar som råder i regionen. Europaforum har visat att man inte bara kan ta hänsyn till BNP när strukturfondsmedlen ska fördelas, utan andra faktorer såsom långa avstånd, kallt klimat, gles befolkning och andra geografiska faktorer måste vägas in. Framgången i arbetet märks inte enbart genom att se att andra delar av Sverige tagit efter Norra Sveriges arbetsätt, utan också genom faktiska siffror avseende fördelningen av strukturfondsmedlen åren 2007-2013.

Under perioden 2007-2013 inträffar ett antal större händelser som har betydelse för Europaforum Norra Sveriges verksamhet. Detta gäller översynen av EU:s budget 2008/2009, debatt om EU:s territoriella agenda, det svenska ordförandeskapet

hösten 2009 och beslut om förutsättningar för den kommande sammanhållningspolitikperiod som börjar 2014.

Europeiska unionens råd ska nå en överenskommelse om EU:s långtidsbudget under 2009. Då skall alla budgetlinjer upp på bordet, strukturfonder likväl som jordbruk. Det är uppenbart att rådet, i samband med budgetöversynen, kommer att vilja staka ut nya politiska riktlinjer.

Redan i september 2007 lade kommissionen fram ett diskussionsunderlag för halvtidsöversynen av budgeten, i syfte att initiera en bred och förutsättningslös diskussion kring vad EU ska fokusera på i framtiden, vad EU skall finansiera och vad som är nationella angelägenheter.

Den svenska regeringen fäster stor vikt vid översynen av EU:s budget och deltar aktivt i samrådsprocessen. Utifrån en diskussion om framtida gemensamma prioriteringar och EU:s framtida utmaningar, anser regeringen att översynen bör leda till en djupgående reform av EU:s budgetram och en omprioritering mellan utgiftsrubriker. Den framtida budgeten bör grunda sig på subsidiaritet, europeiskt mervärde, proportionalitet och sund ekonomisk förvaltning.

Europaforum Norra Sverige har deltagit i den öppna konsultationen om EU:s budget, där vikten sammanhållningspolitikens finansiella instrument betonas eftersom dessa medel stärker regioner att verka för att uppnå Lissabonagendan. Europaforum Norra Sverige har också lämnat in synpunkter i den öppna konsultationen om EU:s framtida sammanhållningspolitik, där man påtalat vikten av en stark sammanhållningspolitik samt det mervärde den skapar för Norra Sverige. NSPA (Northern Sparsely Populated Areas) har även fört fram dessa åsikter.

Parallellt med diskussionen om EU:s framtida sammanhållningspolitik samt pågående budgetdialog diskuteras begreppet territoriell sammanhållning på EU-nivå. Genom Lissabonfördraget förstärks det territoriella perspektivet genom att målet territoriell sammanhållning läggs till de regionalpolitiska målen om ekonomisk och social sammanhållning. Det territoriella perspektivet tar hänsyn till de geografiska förutsättningarna gällande områdets begränsningar och utmaningar, tillgångar och utvecklingsförmåga. Detta förtydligas i en bestämmelse i Lissabonfördraget där särskild hänsyn skall tas till regioner med allvarliga och permanenta, naturbetingade och demografiska nackdelar, såsom de nordligaste regionerna med mycket låg befolkningstäthet. I september 2008 öppnade EU-kommissionens offentligt samråd genom lanseringen av en Grönbok om territoriell sammanhållning. Europaforum kommer att lämna in sina synpunkter. Under våren 2009 kommer alla inskickade svar att presenteras.

DG REGIO framhåller bl a Mål 2 – konkurrenskraftsmålet - som ett mycket viktigt verktyg i processen att uppnå målen i Lissabonstrategin. Initiativet Regions for Economic Change är en ytterligare förstärkning av det territoriella samarbetet. Initiativet skall framhålla värdet av strukturfonderna i Lissabonprocessen och i att uppnå målsättningar även för andra direktorat.

Varje ordförandeland i EU samarbetar med den tidigare och den som tar över. Det kallas för trojkan. Hösten 2009 har Sverige ordförandeskapet i EU:s råd. Sverige

kommer att vara del av den trojka som ska leda rådet till en överenskommelse efter budgetöversynen 2009.

Aktuella frågor 2009

Budgetöversynen

Bevaka:

- Följa och påverka arbetet med översynen av EU:s budget och följdändringar, som inletts av kommissionen och i det svenska regeringskansliet.

Agera:

- Föra dialog med EU, regering och riksdag om förhållanden och villkor för regionen. Informationen till regering och regeringskansliet följs upp med följdiskussioner om översynen av EU:s budget.

Territoriell sammanhållning

Bevaka:

- Följa och delta i debatten om territoriell sammanhållning (Lissabonfördraget), dess definition och innefattning (bl.a. Grönbok om territoriell sammanhållning)

- Följa och påverka utformandet av EU:s Östersjöstrategi och dess handlingsplaner

Ordförandehalvåret 2009

Bevaka:

- Framtagande och genomförande av strategi för Sveriges ordförandeskap i EU med avseende på budgetöversynen, framtida sammanhållningspolitiken m m.

- Aktivt delta vid olika möten och konferenser som arrangeras under det svenska ordförandeskapet för att synliggöra Europaforum och prioriterade frågor och ställningstaganden

Sammanhållningspolitiken efter 2013

Bevaka:

- Följa och påverka EU:s sammanhållningsrapporter, Regions for economic change, hur landsbygdspolitiken utvecklas och dess koppling till sammanhållningspolitiken m m.

Agera:

- Fortlöpande arbeta för att påverka sammanhållningspolitiken och landsbygdsutveckling efter 2013. Detta omfattar bl a analys och deltagande i dialogen om framtida strategier och kriterier för sammanhållningspolitiken (bl a kommunicera resultaten av Nordregios Framtidsstudie).

- Ta initiativ till en gemensam manifestation av svenska regioner i Stockholm för att visa på sammanhållningspolitiken betydelse.

7.2 Kommunikation och infrastruktur

Europaforum Norra Sverige avser att:

- arbeta för att den Botniska korridoren inkluderas som prioriterat infrastrukturstråk i det europeiska transportnätet (TEN-T).
- utveckla infrastrukturen i Norra Sverige bland annat genom förbättrade transnationella stråk i öst-västlig och nord-sydlig riktning.
- verka för att NEW/northern axis ska bibehålla statusen som transnationell transportkorridor och beaktas i TEN-T revideringen.
- framhäva betydelsen av nordisk samordning av infrastrukturplaneringen

Områdesbeskrivning

Det europeiska transportnätet, TEN-T, är indelat i två nivåer:

- (1) Det generella TEN-T nätet som omfattar en stor mängd väg- och järnvägssträckor, flygplatser och vattenvägar finansieras i princip helt av medlemsländerna.
- (2) Merparten av det ekonomiska stödet från TEN-T går till 30 prioriterade projekt, varav flertalet ingår i "transportkorridorer" och några är övergripande (t.ex Motorways of the Sea och satellitsystemet Gallileo)

I anslutning till TEN-programmet finns också en plan för fem transnationella transportkorridorer för förbättrade förbindelser med Öst-Europa och Asien. Europaforum Norra Sverige har drivit ett framgångsrikt arbete för få NEW-korridoren att inkluderas i en av dessa fem transnationella transportkorridorer, Northern Axis.

En grundförutsättning för stöd från TEN-T är att projekten är prioriterade i de nationella infrastukturplanerna. Det är ändå ytterst små möjligheter att erhålla stöd till väg och järnväg som endast ingår i det generella TEN-T nätet.

En revidering av kommissionens riktlinjer för TEN-T pågår under 2008-2010 och beslut väntas 2012. Det finns stora problem med finansiering och förseningar i nuvarande TEN-T program. De alternativ kommissionen arbetar med och som presenteras i den grönboken om TEN-T, som presenterades i februari 2009, är:

- (1) Behålla nuvarande två nivåer av TEN-T med ett generellt nät och prioriterade projekt som inte är sammanbundna med varandra.
- (2) Reducera TEN-T till en nivå som består av prioriterade projekt som möjligen kompletteras så att de utgör ett prioriterat nätverk, istället för isolerade korridorer.
- (3) Fortsatt två nivåer med ett generellt nät och ett "Core Network" som består dels av ett, geografiskt avgränsat, prioriterat nätverk och dels en konceptuell del för att integrera olika transportpolicies och infrastukturaspekter.

I samtliga alternativ förutsätts att TEN-T än mer koncentreras mot miljövänlig infrastrukturer (järnväg och sjöfart) samt att medlemsländerna måste ta ett större ansvar.

Det finns möjligheter att i TEN-T revideringen lyfta fram betydelsen av viktiga infrastrukturer i norra Europa. För norra Sveriges del handlar det om att *Botniska korridoren* bör finnas med i ett framtida prioriterat TEN-T nät, och både på svensk och finsk sida binda samman Nordiska Triangeln och Northern Axis nordligaste länk (NEW). Northern axis har lyfts fram i regeringens infrastrukturerproposition 2008/09:35 och de Nordiska-Baltiska länderna har ett aktivt samarbete på nationell nivå rörande TEN-T-revideringen där Northern axis och Botniska korridoren uppmärksammats.

I syfte att utveckla de öst-västliga förbindelserna är det viktigt att även andra transnationella korridorer och länkar utvecklas positivt, som E12 och North East Cargo Link (NECL).

Samverkan med andra regioner och på nationell nivå är viktig för att placera behoven av god infrastrukturer i Norra Sverige i ett Europeiskt sammanhang. Samarbete kring

infrastrukturplanering har bedrivits inom ramen för CPMR, projektet Interbaltic och även genom nätverket Northern Sparsely Populated Areas (NSPA)

Europaforum Norra Sveriges intressen

En väl fungerande och sammanhållen infrastruktur och transportlogistik är en kritisk framgångsfaktor för Norrland. För att uppfylla de s.k. Lissabon- och Göteborgsmålen krävs konkurrenskraftiga transportlösningar som bygger på långsiktig hållbarhet. Detta innebär med nödvändighet att en fortsatt utbyggnad av järnvägsinfrastruktur har högsta prioritet, men även fungerande persontransporter ut i Europa från de regionala flygplatserna bör ha en hög prioritet. Oavsett hur en regionbildning i Norrland kommer att se ut i framtiden kommer de interregionala kommunikationerna i Norrland också att vara viktiga.

Aktuella frågor 2009

Bevaka:

- Fortsatt bevakning av transport och kommunikationsfrågor framförallt i samband med revideringen av TEN-T programmet
- Följa relevanta strukturfondsprojekt (Mål 2 och Interreg) som berör infrastruktur och kommunikationer
- Bevaka infrastrukturfrågorna i samband med implementeringen av Östersjöstrategin
- Bevaka Northern Axis ställning som transnationell transportkorridor
- Bevaka samtliga av Europaforum prioriterade korridorer och länkar utifrån ett EU-perspektiv
- Bevaka fortsatta aktiviteter kring Motorways of the Sea

Agera:

- Avge norra Sveriges synpunkter i kommissionens konsultation av grönboken om TEN-T under april 2009.
- Följa det utredningsuppdrag Statens institut för kommunikationsanalys har inför revideringen av TEN-T programmet
- Driva Botniska korridorens möjligheter att inkluderas i ett framtida prioriterat transportnät inom TEN-T (Core Network)
- Utnyttja de politiska plattformar och nätverk som finns tillgängliga (t.ex. regionkommittén, parlamentet, CPMR, AER) för att driva kommunikations- och infrastrukturfrågor.

7.3 Energi-Klimat-Miljö

Europaforum Norra Sverige avser att:

- arbeta för att främja utvecklingen av förnyelsebar energi och ökad energieffektivisering och bidra till en hållbar samhällsutveckling med klimatmålen i fokus.
- arbeta för att EU i sin miljöpolitik beaktar norra Sveriges villkor med kallt klimat, extremt gles befolkning och långa avstånd.

Områdesbeskrivning

Energi- och klimatfrågorna är högt på EU:s agenda. I förslaget till ny konstitution för Europa finns energi som ett nytt politikområde med delad befogenhet mellan unionen och medlemsstaterna. I december 2008 antog Europaparlamentet i en första förhandling efter vissa revideringar Kommissionens konkreta förslag på energi- och klimatområdet. De är en uppföljning av det energi- och klimatpaket som kom i januari 2007 där målen är att år 2020 ska EU ha minskat sina utsläpp av koldioxid

med 20 procent, EU:s energikonsumtion ska minska med 20 procent och andelen energi från förnybara källor inom EU totalt ska uppgå till 20 procent. Målet är också att utsläppen från transportsektorns bränslekonsumtion ska minska med 10 procent till 2020.

Nya eller förändrade direktiv som antogs var:

- Direktiv om främjande av energi från förnybara källor
- Direktiv om avskiljning och lagring av koldioxid
- Ändring av direktivet om handeln med utsläppsrätter, ETS – Emissions trading scheme
- En fördelning av arbetet med att uppfylla EU:s åtagande om att minska växthusgasutsläppen i sektorer som inte omfattas av EU:s utsläppshandelssystem som t.ex. transport, byggnation, tjänster, mindre industrialanläggningar, jordbruk och avfall

Målet att ta dessa beslut före klimatmötet i Köpenhamn i slutet av 2009 är därmed uppnått. EU:s stats- och regeringscheferna har därmed en ökad möjlighet att ta en globalt ledande roll i att bekämpa klimatförändringar i förhandlingarna vid klimatmötet i Köpenhamn december 2009. Där ska man enas om ett nytt internationellt klimatavtal som ska ta vid när Kyotoprotokollets första åtagandeperiod går ut 2012.

Dessa mål och direktiv berör direkt såväl offentliga som privata aktörer i norra Sverige, och innebär stora möjligheter för FoU och utveckling av nya affärsområden, samtidigt som målen kan bli en utmaning att nå.

Utöver det klimat- och energirelaterade arbetet kommer EU under de närmaste åren att fortsätta det gemensamma miljöarbetet inom exempelvis avfall, fiskeripolitik och vatten. Arbetet med att ta fram en strategi för Östersjöområdet pågår och förslag på en strategi med åtföljande handlingsplan ska presenteras senast juni 2009. Östersjöns miljö är en bärande del i arbetet med strategin.

Den svenska regeringen har lyft fyra preliminära prioriteringar inom miljöområdet inför ordförandeskapet under hösten 2009:

- **Klimat**, där arbetet med att ena EU:s medlemsländer för förhandlingarna vid FN:s klimatmöte i Köpenhamn i december är högsta prioritet.
- **Marin miljö**, där arbetet med en strategi för Östersjöregionen och genomförandet av Helsingforskommissionens handlingsplan lyfts fram. Regeringen arbetar också för att Östersjön ska utpekas som ett särskilt pilotområde i genomförandet av EU:s marina direktiv.
- **Biologisk mångfald**, där man vill lyfta fram ekosystemens centrala roll för människans välbefinnande och de alvarliga ekonomiska konsekvenserna av förlorad biologisk mångfald. Man kommer också att se över EU:s handlingsplan för att genomföra FN:s konvention om biologisk mångfald.
- **Miljödriven ekonomi**, där regeringen vill diskutera hur Europa kan utvecklas till en miljö- och resurseffektiv ekonomi vid möten med EU-ländernas ministrar för miljö, energi och konkurrenskraft.

Norra Sverige skiljer sig såväl befolknings- och klimatmässigt som geologiskt från övriga Europa. Detta beaktas sällan i de bindande direktiven som sedan implementeras på nationell nivå utan hänsyn till norra Sveriges specifika

förutsättningar vilket onödigt försvårar och fördyrar miljöhanteringen hos kommunerna i norra Sverige.

Aktuella frågor 2009-2010

Bevaka och agera gällande:

- miljöpolicyfrågor så att Norra Sveriges särart beaktas
- framhäva regionens kunskap och goda förutsättningar för utveckling inom bioenergi och miljöanpassad teknik
- bevaka den fortsatta implementeringen av energi- och klimatpaketet
- bevaka miljö- och energifrågornas behandling i Östersjöstrategin och dess handlingsplan
- bevaka kommande grönböcker och vitböcker inom området
- utnyttja och stärka de politiska plattformar och nätverk som finns tillgängliga, till exempel Regionkommittén, CPMR, AER och EU:s institutioner för att påverka politiken

7.4 Forskning och utveckling

Europaforum Norra Sverige avser att:

- verka för ökad delaktighet inom forskning och utveckling som gagnar de fyra nordligaste länen.
- uppmuntra till ökat samarbete mellan universitet, institutioner, företagare i de fyra norra länen.
- ta initiativ till nätverk och agera inför 8:e ramprogrammet.

Områdesbeskrivning

Det sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling (FP7) antogs slutligen 18 december 2006. För att påverka utformningen av programmet har Europaforum bland annat medverkat till att samla regionen till en gemensam syn, tagit en egen position som kommunicerats med kommissionen samt uppmuntrat universitetet att påverka ingående delar.

FP7 avser åren 2007-2013 och omfattar cirka 500 miljarder svenska kronor. Programmet är uppbyggt i följande fyra delar, de så kallade specifika programmen:

- Samarbete - forskningssamarbete
- Idéer – grundforskning
- Människor – forskarrörlighet etc.
- Kapacitet – forskningsinfrastruktur etc.

Det första området är också det budgetmässigt största och omfattar i sin tur 10 ämnesområden där till exempel följande delar kan bedömas som extra intressanta: hälsa, bioteknik, informations- och kommunikationsteknik, produktionsteknik, energi, miljö, transport, samhällsvetenskap och humaniora samt säkerhet. Även de särskilda satsningarna på stöd till SME samt kunskapsregioner är värda att särskilt uppmärksamma.

Ett parallellt program som kommer att betyda mycket för kommersialisering, entreprenörskap, industriell konkurrenskraft, innovation, informations- och kommunikationsteknik, miljöteknik och intelligent energi är ramprogrammet för Konkurrenskraft och innovation, CIP.

Det rent praktiska arbetet med FP7 från Europeiska Kommissionens sida kan delas in i 1 till 2 åriga arbetsprogram där ett antal ansökningsomgångar inom varje arbetsområde specificeras. Arbetsprogrammen är viktiga att påverka. Den Europeiska Kommissionen nyttjar bland annat ett antal rådgivande grupper, arrangerar seminarier och expertmöten där Norra Sveriges deltagande bör stödjas.

Nedan följer en kortfattad översikt över forskningspolitikens område de närmaste åren. Denna gäller aktiviteter på både nationell och europeisk nivå. Arbetet med FP8 startar redan 2008 för att ta riktig fart 2009. Regionen bör på olika sätt vara med och forma också den svenska synen på FP8. Vilket i sin tur leder till att de dokument som sammanställdes inför FP7 i respektive region snarast bör uppdateras. Det är särskilt angeläget eftersom regeringens planerade forskningsproposition givetvis kommer att utgöra en bas för Sveriges åsikter.

Europaforum har framförallt möjlighet att stimulera en uppdatering av regionernas fokusområden samt skapa strategiska allianser för påverkan.

Aktuella frågor/ händelser

Bevaka:

2009/2010

- Arbeta med FP7:s arbetsprogram för 2011-2013
- Halvtidsutvärdering FP7
- Arbetet med FP8 påbörjas
- Konferens arrangerad av Vetenskapsrådet under Ordförandeskapet (Juli)
- Skall vara svenskt inspel till inriktning och utformning av FP8
- Arbetet med arbetsprogrammen för 2011-2013

Agera:

- Uppdatera de regionala FoU-strategierna (Våren)
- Fokusområden i respektive organisationer – koppling till FP7
- ERRIN¹ på regional nivå – koppling till Bryssel nätverket (Hösten)
- Möte med kommissionen (Höst/Vinter)
- Visa på de utmaningar som våra regioner står inför
- Seminarium i regionen (exempel på innehåll) (Höst/Vinter)
 - Nutek, innovationer i kommuner och landsting
 - CIP seminarium, ev. i samverkan med Uminova Innovation
 - FoU seminarium med MIUN (FP7, CIP etc)
 - Internationell forskningsstrategi/påverkan på arbetsprogrammen
- Verka för att ERA-NET tar hänsyn till regionens forskningsprioriteringar

7.5 Statsstöd

Europaforum Norra Sverige avser att:

- arbeta inom detta område för att EU:s regelverk inte skall utgöra någon begränsning vid utformningen av nationella stödordningar.
- bevaka de nationella stödordningarnas utformning.

Områdesbeskrivning

Det nu gällande regelverket som EU antog i december 2005 för hela perioden 2007-2013 motsvarar med råge norra Sveriges önskemål. Ambitionen att minska stödet har

¹ ERRIN – European Regions Research & Innovation Network

genomförts, förutom i norra Sverige och norra Finland. Europaforum har genom sin mycket aktiva roll bidragit till att dagens regelverk bland annat ger möjlighet till högre stödnivåer, transportbidrag (inklusive intransportbidrag för vissa varor) och andra former av icke tidsbestämda driftsstöd för att motverka avfolkning i de minst befolkade områdena.

Europaforum Norra Sveriges intressen

Utformningen av de regionala stöden är beslutade. Under 2008 antas dock nya regler för att förenkla hanteringen av stödordningar som faller under gruppundantagen. När dessa nya regler träder i kraft krävs inte notifiering i lika hög grad som hittills och medlemsländerna ges därmed en större flexibilitet.

Aktuella frågor 2009:

Bevaka:

- utformning av nationella stödordningar
- revideringen av reglerna för gruppundantag

www.europaforum.nu